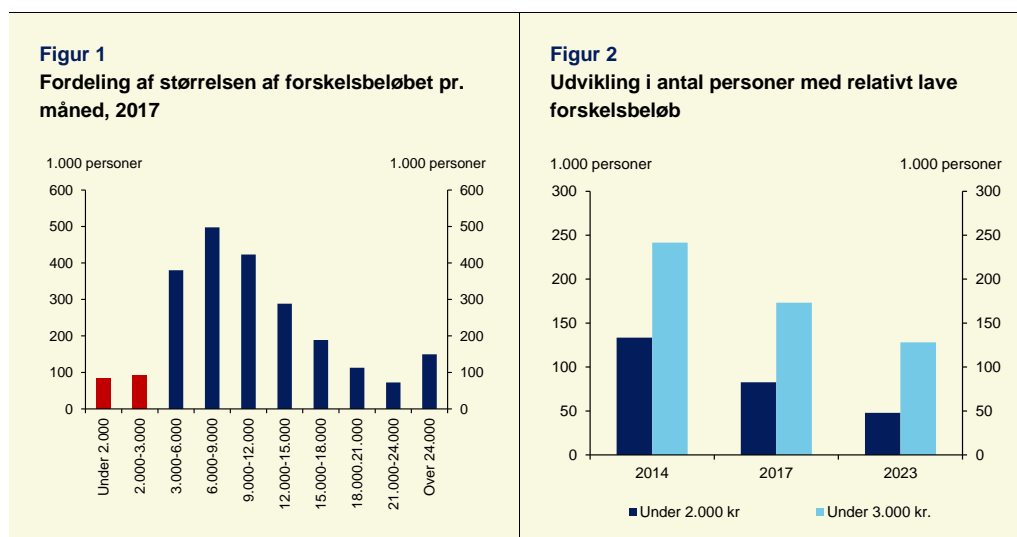

Personer med begrænset økonomisk gevinst ved at være i beskæftigelse er især koncentreret i provinsen

For de fleste er der en forholdsvis stor økonomisk gevinst ved at være i beskæftigelse frem for at modtage overførselsindkomst. I 2017 er den gennemsnitlige gevinst således 11.400 kr. om måneden (efter skat) ved at være i beskæftigelse i stedet for at modtage fx dagpenge eller kontanthjælp.

Der er imidlertid fortsat en del personer, der har en relativ begrænset økonomisk tilskyndelse til at være i beskæftigelse. I 2017 vurderes omkring 83.000 at opnå en økonomisk gevinst på mindre end 2.000 kr. om måneden ved at være i beskæftigelse frem for at modtage overførselsindkomst – og for 173.000 personer er gevinsten under 3.000 kr., *jf. figur 1*. I det følgende betegnes den månedlige gevinst ved at gå fra offentlig forsørgelse til beskæftigelse som forskelsbeløbet, *jf. boks 1*.

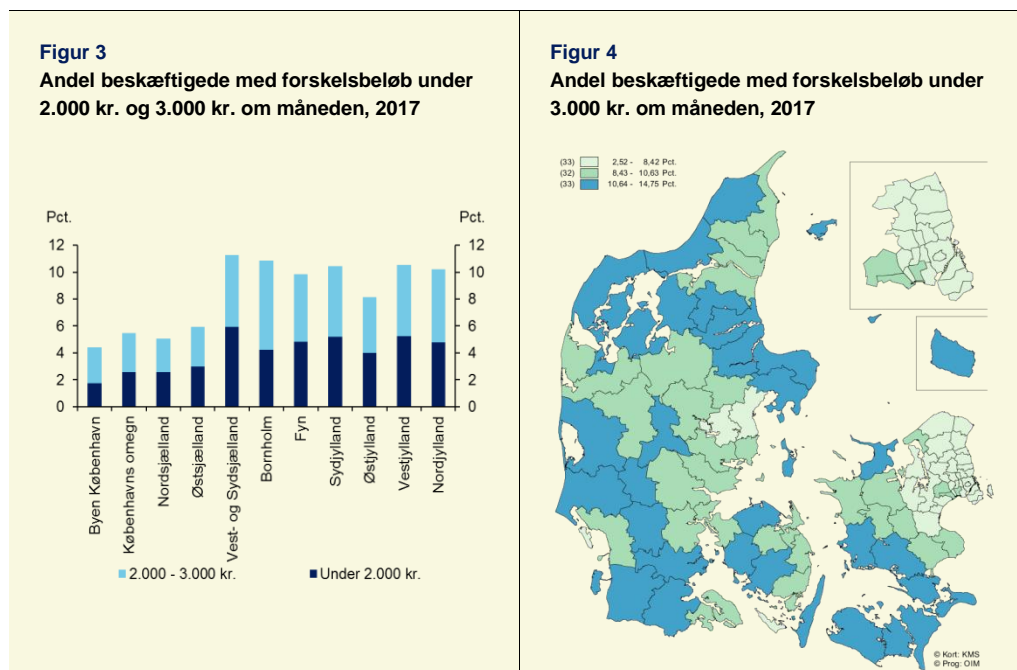
I de senere år er antal personer med relativt lave forskelsbeløb faldet. Det afspejler bl.a. effekten af en række reformer, der har styrket den økonomiske tilskyndelse til at være i beskæftigelse i stedet for at modtage overførselsindkomst, herunder indførelse af kontanthjælpsloftet, integrationsydelsen og virkningerne af skattereformen fra 2012, *jf. figur 2*.

Anm.: I opgørelsen medregnes lønmodtagere, ledige og personer, der modtager efterløn. I figur 2 afspejler en del af faldet fra 2014 til 2017 at beløbsgrænserne på 2.000 kr. og 3.000 kr. er opgjort i årets priser. Opgørelsen for 2023 er baseret på beløbsgrænser (2.000 kr. og 3.000 kr.) opgjort i 2017-niveau.

Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriet og egne beregninger baseret på en 3,3 pct. stikprøve af den danske befolkning.

Der er forholdsvis stor geografisk variation i andelen med relativt lave forskelsbeløb. En opgørelse på landsdele viser således, at det omkring København samt i Nord- og Østsjælland er 4-6 pct. af de beskæftigede, der opnår en økonomisk gevinst på mindre end 3.000 kr. om måneden ved at være i beskæftigelse frem for at modtage overførselsindkomst. Til sammenligning er den tilsvarende andel i Jylland (bortset fra Østjylland), på Fyn og på Bornholm omkring 10 pct., *jf. figur 3*.

Anm.: Figurene er baseret på oplysninger om lønmodtagere, *jf. boks 1*.

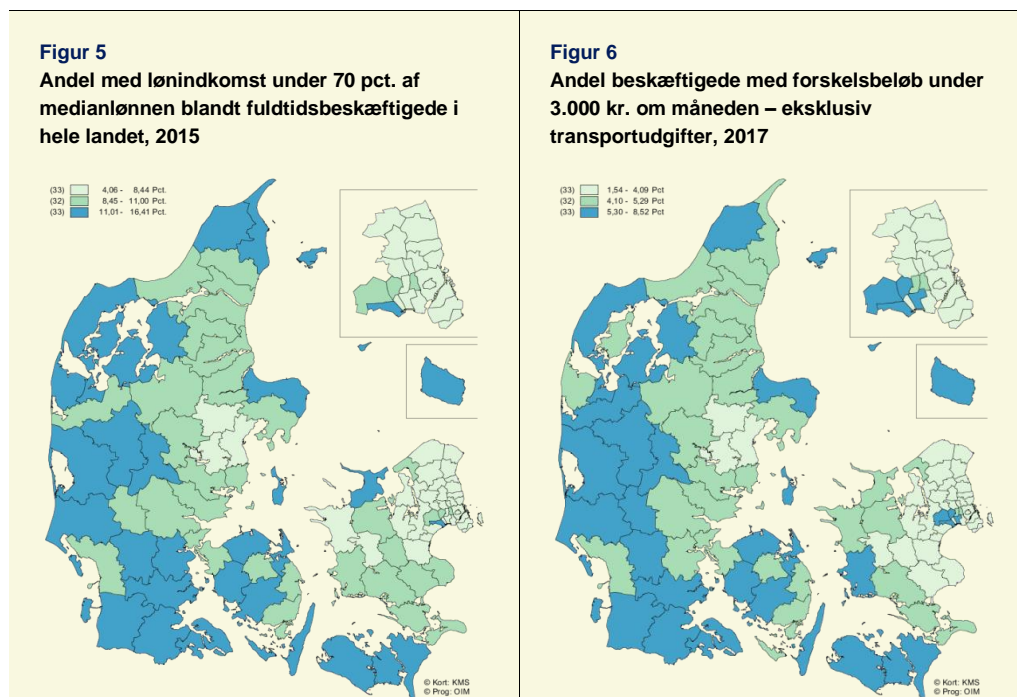
Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriet og egne beregninger. Baseret på en 33,3 pct. stikprøve af den danske befolkning.

En kommunefordelt opgørelse viser tydeligt, at det navnlig er i kommuner udenfor de store byområder (fx hovedstadsområdet og området omkring Aarhus) at andelen med lave forskelsbeløb er størst, *jf. figur 4*.

Forskelsbeløbet angiver forskellen mellem den disponibel indkomst ved fuldtidsbeskæftigelse og den disponible indkomst ved modtagelse af overførselsindkomst, idet der blandt andet indregnes skønnede transportudgifter i forbindelse med beskæftigelse. De geografiske forskelle i andelen med lave forskelsbeløb kan således afspejle flere forhold, herunder forskelle i henholdsvis lønninger og indregnede transportudgifter.

Meget tyder på, at geografiske forskelle i netop lønniveau og lønfordeling er en af forklaringerne på de målte kommuneforskelle i andelen med relativt lave forskelsbeløb. Når der ses bort fra transportudgifterne er der således et stort sammenfald mellem kommuner med en relativ stor andel lavtlønsjob og kommuner med en relativ høj andel beskæftigede med lav økonomisk gevinst ved beskæftigelse, *jf. figur 5 og figur 6*.

For eksempel er der en del kommuner i Syd- og Vestjylland samt på Lolland og Falster, hvor en forholdsvis stor andel af de fuldtidsbeskæftigede har ”lavtlønsjob” med en lønindkomst under 70 pct. af medianlønnen for landet som helhed – og i samme områder er andelen med lave forskelsbeløb (eksklusiv transportudgifter) forholdsvis høj. I Hovedstadsområdet og omkring Aarhus er andelen af ”lavtlønsjob” derimod forholdsvis lav.

Anm.: Figur 6 er baseret på lønmodtagere.

Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriet samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

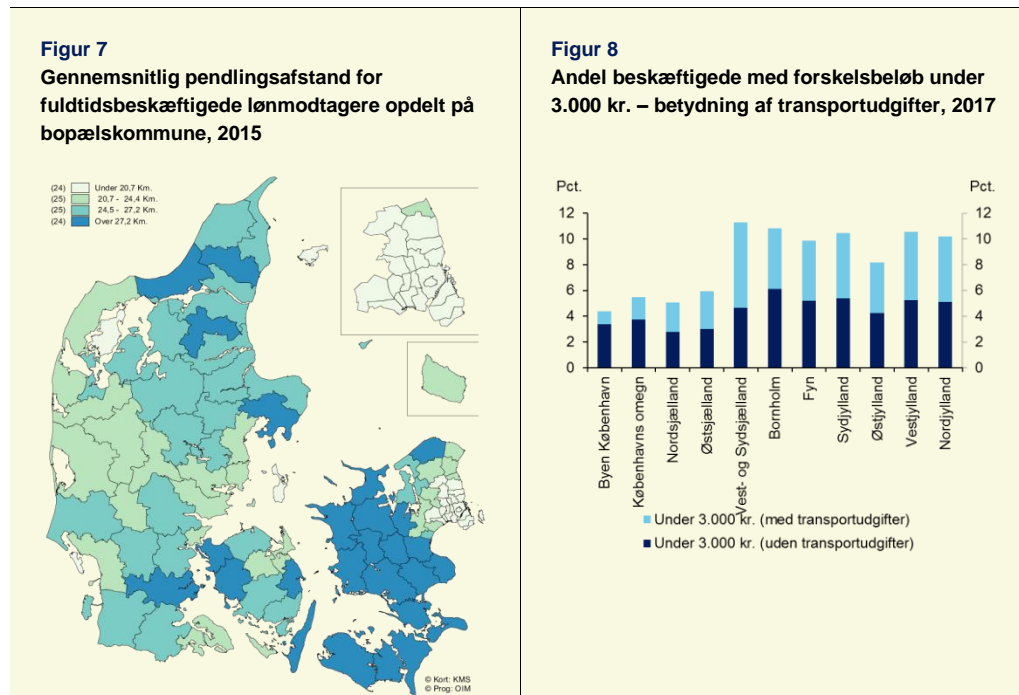
Det er ikke kun lønniveauet og niveauet for overførselsindkomsterne (fx kontanthjælp og dagpenge), der har betydning for den beregnede gevinst ved at være i beskæftigelse i stedet for at modtage overførselsindkomst. I opgørelsen af forskelsbeløbet tages der også højde for eventuel aftrapning af boligstøtte, daginstitutionsbetaling og børnetilskud ved overgang fra offentlig forsørgelse til beskæftigelse.

Derudover indregnes som nævnt forventede transportudgifter bl.a. ud fra oplysninger om afstanden mellem bopæl og arbejdssted¹. Der er forholdsvis store geografiske forskelle i pendlingsmønstret som dermed påvirker opgørelsen af andelen med lave forskelsbeløb i de enkelte kommuner.

I Syd- og Vestsjælland er den gennemsnitlige pendlingsafstand fx forholdsvis høj mens pendlingsafstanden er relativ lav i og omkring København, *jf. figur 7*. Den forholdsvis høje pendlingsafstand i Syd- og Vestsjælland bidrager isoleret set til, at

¹ Der er redegjort for beregningsprincipperne ved fastlæggelsen af transportudgifterne i *Økonomiske incitamenter til beskæftigelse*, Økonomi- og Indenrigsministeriet maj 2012.

flere i disse områder vil opleve en relativ lav økonomisk gevinst ved beskæftigelse sammenholdt med andre områder. Indregningen af de skønnede transportudgifter bidrager således isoleret set til, at andelen med forskelsbeløb under 3.000 kr. om måneden navnlig øges i Syd- og Vestsjælland, *jf. figur 8*.

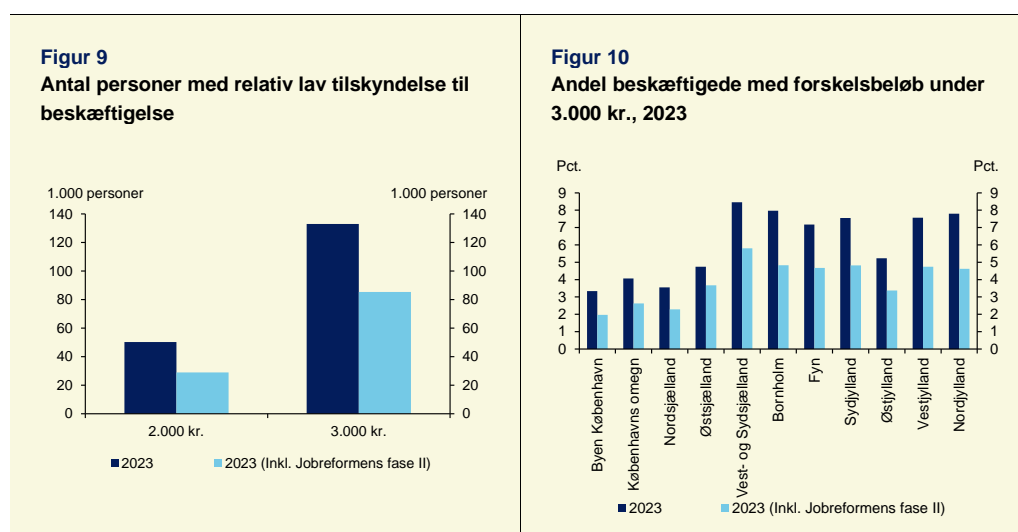
Anm.: Pendlingsafstanden er baseret på den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik og angiver den korteste vej mellem bopæl og arbejdssted.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag (fuldtælling).

Ved vurdering af de geografiske forskelle i gevinsten ved at være i beskæftigelse i stedet for at modtage overførselsindkomst kan det være relevant at belyse eventuelle forskelle i leveomkostninger i de forskellige dele af landet, herunder fx forskelle i boligudgifter. En nærmere kortlægning af sådanne forskelle er ikke foretaget i denne analyse.

Udspil til skattereform reducerer andelen med relativt lave forskelsbeløb – navnlig i provinsen

Regeringens forslag til skattereform – *Sådan forlænger vi opsvinget, Jobreformens fase II* – reducerer antallet med relativt lav gevinst ved at være i beskæftigelse. Regeringens forslag reducerer fx antallet med forskelsbeløb under 2.000 kr. og 3.000 kr. om måneden med henholdsvis ca. 21.000 og ca. 48.000 personer med 2023-regler, *jf. figur. 9*. Det afspejler navnlig virkningen af forslaget om jobfradrag til de lavest-lønnede. Med regeringens forslag reduceres andelen med relativt lave forskelsbeløb i alle landsdele, men reduktionen (målt i pct.-enheder) er størst udenfor hovedstadsområdet, *jf. figur 10*.

Anm.: Opgørelsen er baseret på det beregningsgrundlag Finansministeriet har anvendt til vurdering af de økonomiske konsekvenser af regeringens forslag til skattereform *Sådan forlænger vi opsvinget, august 2017*. Dette grundlag afviger marginalt fra Økonomi- og Indenrigsministeriets opgørelse for 2023 i *Fordeling og Incitamentter 2017*.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag baseret på stikprover på 3,3 pct. af befolkningen.

Boks 1**Beregning af forskelsbeløb**

Det økonomiske incitament til at være i beskæftigelse frem for at modtage overførselsindkomst er i analysen belyst ud fra et individuelt beregnet forskelsbeløb. Forskelsbeløbet angiver forskellen mellem den disponible indkomst ved fuldtidsbeskæftigelse og den disponible indkomst ved modtagelse af overførselsindkomst – opgjort pr. måned.

Beregningerne er bl.a. baseret på en række registeroplysninger om individuelle lønninger. For personer, hvor der ikke foreligger lønoplysninger fastlægges lønnen på baggrund af modelberegninger, som er behæftet med usikkerhed.

Navnlig ved opgørelse af forskelsbeløb på tværs af landets kommuner kan der være usikkerhed forbundet med de modelberegne lønninger. Det skyldes at beregningerne ikke eksplicit indregner geografiske forskelle i lønniveauet. I opgørelserne med geografiske inddelinger (fx landsdele eller kommuner) er det af den grund i analysen valgt at præsentere forskelsbeløb for beskæftigede, hvor der som udgangspunkt foreligger individuelle lønoplysninger.

Ved beregning af forskelsbeløbet indregnes transportudgifter ved beskæftigelse. Der foreligger registeroplysninger om beskæftigedes transportafstand mellem bopæl og arbejdssted, men der foreligger ikke oplysninger om den enkeltes faktiske transportomkostninger. På baggrund af blandt bl.a. de registrerede pendlingsafstande og oplysninger om bilrådighed dannes et skøn for den enkeltes transportudgifter. Dette skøn er i sagens natur forbundet med usikkerhed.

De beregnede forskelsbeløb er baseret på samme datagrundlag som er anvendt i Økonomi- og Indenrigsministeriets rapport *Fordeling og Incitament* 2017, juni 2017.